

DENİZLERİN ÖNEMİ HAKKINDA GELECEK NESİLLERİMİZİ BİLİNÇLENDİRME ÇALIŞMALARI

**Ahmet E. Kideys^a, Alison Kideys^a, Arife Zenginer Yılmaz^a, Ayşe Gazihan Akoğlu^a, Büket Buşra Dağtekin^b, Bülent Topaloğlu^d, Devrim Tezcan^a, Esat Avcı^c, Güzel Yücel Gier^c, Murat Dağtekin^b,
Soner Yurtdaş^f, Yeşim Ak Örek^a**

^aOrta Doğu Teknik Üniversitesi- Deniz Bilimleri Enstitüsü, Erdemli-Mersin

^bTrabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü, Yomra-Trabzon

^cDokuz Eylül Üniversitesi - Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü, İnciraltı- İzmir

^dİstanbul Üniversitesi- Su Ürünleri Fakültesi, Laleli- İstanbul

^eMersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Yenişehir- Mersin

^fMersin Üniversitesi- Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, Yenişehir- Mersin

ÖZET

Katı ve sıvı atıkların denizlere bırakılması, doğal kaynaklarımızın bilinçsizce tüketilmesi ve kıyılarımızın doğal yapılarının tahribatı gibi insan kaynaklı baskıların deniz ekosistemi üzerinde etkileri yapılan bilimsel çalışmalarla ortaya konmaktadır. İnsan kaynaklı baskılar sonucu denizlerdeki biyoçeşitlilik azalmakta ve barındırdıkları canlılara geri dönüşü olmayan zararlara neden olmaktadır. Bu yüzden, ileride bilimadamı, politikacı ya da karar verici olacak olan geleceğimizin teminatı çocuklarımıza yönelik yaptığımız uygulamalı deniz bilimleri eğitim faaliyetleri hayati önem taşımaktadır. Bilinçlendirme çalışmaları ile çocukların her birinin doğaya ve canlılar arasındaki ilişkilere bakış açıları değişmekte ve canlıları korumaya yönelik sorumluluk kazanmaktadır.

Deniz kaplumbağaları için doğal bir üreme alanı olan Enstitümüz (ODTÜ-Deniz Bilimleri Enstitüsü) sahilinin korunması için 2012 senesinde enstitümüzdeki bir grup bilimadamı ilkökul ve ortaokul çocuklarına yönelik bilinçlendirme çalışmalarını başlatmıştır. 2 yıldır çocuklara yönelik gerçekleştirilen birçok uygulamalı deniz bilimleri eğitim programından sonra yerel halktan olumlu dönüşler gelmiş, programı ulusal boyuta taşıyarak daha fazla çocuğa ulaşmak için programı İstanbul, İzmir ve Trabzon'da da 2014 yılından bu yana uygulanmaya başlanmıştır. Yaklaşık dört yıldır Mersin başta olmak üzere Trabzon, İzmir ve İstanbul'da yapılan yarım ve tam günlük eğitimler neticesinde 4000'in üzerinde öğrenciye ulaşılmıştır.

'Denizimi Tanıyorum ve Koruyorum' Uygulamalı deniz bilimleri eğitim programı iki aşamalı yapılmaktadır. 'Denizimi Tanıyorum' ile denizlerin ve deniz bilimlerinin önemi, deniz ekosistemi hakkında temel kavramlar, biyoçeşitliliğin önemi ve insan kaynaklı baskıların denizel çevre üzerindeki olumsuz etkileri anlatılmaktadır. 'Denizimi Koruyorum' ile hangi türlerin nesli tehlike altında olduğu ve nasıl korunması gerektiği, denizel çevreyi insan baskılarından nasıl korumamız gerektiği hakkında bilgiler verilmektedir. Çocuklarda farkındalığı artırmak için eğitimler seminerler, posterler, videolar, arazi gözlemleri, oyunlar ve eğitici bilime deneyleri eşliğinde yapılmakta olup donanımlı çevre gönüllüleri olarak yetişmeleri sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçlendirme çalışmaları, öğrenciler, denizel çevre

MARINE ENVIRONMENTAL AWARENESS FOR OUR FUTURE GENERATIONS

Ahmet E. Kideys^a, Alison Kideys^a, Arife Zenginler Yılmaz^a, Ayşe Gazihan Akoğlu^a, Büket Buşra Dağtekin^b, Bülent Topaloğlu^d, Devrim Tezcan^a, Esat Avcı^e, Güzel Yücel Gier^c, Murat Dağtekin^b, Soner Yurtdaş^f, Yeşim Ak Örek^a

^a *Institute of Marine Sciences, Middle East Technical University, Erdemli, Mersin*

^b *Central Fisheries Research Institute(SUMAE), Yomra, Trabzon*

^c *Faculty of Fisheries, Istanbul University, Beyazıt, Istanbul*

^d *Mersin Province Education Directorate, Yenişehir, Mersin*

^e *Institute of Marine Sciences and Technology, Dokuz Eylül University, Izmir*

^f *Department of International Relations, Mersin University, Mersin*

ABSTRACT

Scientific research undisputably shows that unrecoverable damage has been caused to marine ecosystems from anthropogenic sources such as solid and liquid waste materials, unsustainable exploitation of marine resources and habitat destruction. Such damage is degrading the ecological quality of our seas, decreasing biodiversity and threatening the very survival of numerous marine species. Educating the general public and more specifically the training of young people as our future generations of scientists, policy and decision makers is vital if marine ecosystems are to face a more promising future. Instilling awareness of the problems as well as a sense of responsibility is essential if the young generations are to implement lifestyle changes towards protection of their local marine environment.

The need to protect our immediate marine environment, namely an unspoilt turtle nesting beach, proved the main incentive for the scientists at the Institute of Marine Sciences of the Middle East Technical University (Erdemli campus) to initiate a marine science outreach programme for predominantly primary and middle school pupils in September 2012. Given the positive feedback from participants in the local region, the programme was extended to a network of institutes around Turkey (Istanbul, Trabzon and Izmir) in 2014. To date over 4000 students from around Turkey have received the half/full day of environmental training.

The programme entitled “I Know and Protect my Seas” focuses on two main aspects - ‘I know my sea’ - introducing the concepts of the marine ecosystem and the importance of biodiversity, the negative effects of human impact on the marine environment and the importance of marine sciences. ‘I protect my sea’ – addresses why we should protect the marine environment and marine life, why certain species are endangered or even face extinction as a consequence of human impact and endeavours to instill environmentally responsible behaviour in the participating students.

The programme combines educational seminars, videos and hands-on activities to both raise environmental awareness and inspire students to become “natural volunteers for environmental protection”.

Keywords: Marine ecosystem, biodiversity, outreach, environmental awareness, protection